

Sygn. akt: I ACa 562/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 października 2014r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Lilla Mateuszczyk
Sędziowie:	SSA Anna Beniak SSO del. Marta Witoszyńska (spr.)
Protokolant:	st. sekr. sądowy Julita Postolska

po rozpoznaniu w dniu 24 października 2014 r. w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa **B. G. (1)**

przeciwko **Bankowi (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. Zamiejscowemu Wydziałowi do spraw Restrukturyzacji i Windykacji w R.**

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 27 lutego 2014r. sygn. akt II C 1153/13

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od B. G. (2) na rzecz Banku (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. Zamiejscowego Wydziału do spraw Restrukturyzacji i Windykacji w R. kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.**

Sygn. akt I ACa 562/14

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 27 lutego 2014 roku Sąd Okręgowy w Łodzi w sprawie z powództwa B. G. (1) przeciwko Bankowi (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. Zamiejscowemu Wydziałowi ds. Restrukturyzacji i Windykacji w R. o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności - oddalił powództwo i zasądził od B. G. (1) na rzecz Banku (...) Spółki Akcyjnej z

siedzibą w W. Zamiejscowego Wydziału ds. Restrukturyzacji i Windykacji w R. kwotę 7.200 złotych, tytułem zwrotu kosztów procesu.

B. G. (1) pozwem z dnia 28 sierpnia 2013r., skierowanym przeciwko Bankowi (...) Spółce Akcyjnej w W. – Zamiejscowemu Wydziałowi ds. Restrukturyzacji i Windykacji w R., wniosła o pozbawienie w całości wykonalności tytułu wykonawczego w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego Banku (...)/2001 z dnia 23 października 2001 r., opiewającego na kwotę 285.857,56 zł wraz z odsetkami i kosztami procesu, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem z dnia 30 listopada 2001 r. wydanym przez Sąd Rejonowy w Łodzi w sprawie o sygn. II Co 1800/01. Powódka wniosła ponadto o obciążenie strony pozwanej kosztami procesu, jak również złożyła wniosek o zabezpieczenie powództwa poprzez zawieszenie postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez Komornika przy Sądzie Rejonowym w Kluczborku w sprawie Km 659/13.

W uzasadnieniu powódka wskazała, że na podstawie powołanego tytułu wykonawczego, z inicjatywy wierzyciela, została wszczęta przeciwko niej egzekucja, mimo tego, że od wystawienia tytułu egzekucyjnego i nadania mu klauzuli wykonalności upłynęło 10 lat. Tym samym doszło do przedawnienia roszczenia, co oznacza z kolei, iż świadczenie wynikające z tytułu wykonawczego przestało korzystać z przynależnej mu ochrony prawnej i nie może być skutecznie egzekwowane w trybie przymusu państwowego. /pозew k. 2 – 4/

Postanowieniem z dnia 4 września 2013r. Sąd Okręgowy w Łodzi II Wydział Cywilny zabezpieczył powództwo przez zawieszenie postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez Komornika przy Sądzie Rejonowym w Kluczborku, w sprawie Km 659/13 do czasu prawomocnego zakończenia postępowania w niniejszej sprawie /postanowienie k. 9 – 10/

W odpowiedzi na pozew, wniesionej w dniu 4 listopada 2013r., (...) S.A. z siedzibą w W., wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów postępowania. Strona pozwana zakwestionowała zgłoszony zarzut przedawnienia, podając, iż nie upłynął ogólny 10 – letni termin przedawnienia. W tym zakresie pozwany Bank wywodził, iż powódka wraz z mężem T. G. należą do grona jej dłużników, którzy do tej pory nie wywiązali się ze spoczywającego na nich zobowiązania. Przeciwko obojgu dłużnikom toczyły się zaś postępowania egzekucyjne w latach 2002 – 2006 (sprawa o sygn. I Km 883/02) i 2007 – 2011 (sprawa o sygn. I Km 1299/07), wobec czego za każdym razem na skutek, podjętych przez wierzyciela czynności nastąpiło przerwanie biegu przedawnienia, które po zakończeniu powołanych postępowań egzekucyjnych rozpoczynało swój bieg na nowo. /odpowiedź na pozew k. 39 – 39 odw./

Na rozprawie odbytej dnia 13 lutego 2014r. pełnomocnik powódki doprecyzował zarzut przedawnienia podnosząc, że egzekucja prowadzona w sprawie Km 1299/07 była skierowana wyłącznie do nieruchomości położonej w K., stanowiącej składnik osobistego majątku dłużnika T. G., ponieważ komornik wydał postanowienie w którym odmówił wszczęcia egzekucji przeciwko dłużniczce B. G. (1). Skoro zaś egzekucja w tej sprawie nie była prowadzona z żadnych składników majątku B. G. (1), to brak jest podstaw do stwierdzenia, że toczyła się przeciwko niej egzekucja. Oceny sytuacji, zdaniem skarżącej, nie zmienia to, że komornik, w korespondencji prowadzonej ze stronami postępowania wskazywał, że sprawa dotyczy egzekucji przeciwko T. G. i B. G. (2), bowiem w istocie rzeczy egzekucja przeciwko B. G. (1) w ogóle nie została wszczęta. Analogiczna sytuacja dotyczy też wcześniejszej o sprawy komorniczej o sygn. I Km 883/02, w toku której również nie prowadzono egzekucji z żadnego majątku powódki. W tym stanie rzeczy należy uznać, iż przeciwko powódce nie toczyła się żadna egzekucja, wskutek czego doszło do przedawnienia roszczenia wynikającego z przedmiotowego bankowego tytułu egzekucyjnego. /protokół rozprawy k. 92 – 94/

Sąd Okręgowy ustalił, że w dniu 23 października 2001r. Bank (...) Spółka Akcyjna w W. – Oddział (...) w P., na podstawie ksiąg bankowych, wystawił bankowy tytuł egzekucyjny Nr (...), stwierdzający, że we wspomnianych księgach figuruje wymagalne zadłużenie T. i B. G. (1) z tytułu wystawienia przez nich weksła, stanowiącego zabezpieczenie kredytu udzielonego firmie PPHU (...) Sp. z o.o. w P. umową kredytową nr (...) z dnia 6 grudnia 1999r. Zadłużenie ogółem wynosiło 454.644,24 zł. i obejmowało : należność główną – 413.399,67 zł., niespłacone odsetki do dnia 17 czerwca 2001r. – 41.094,72 zł. oraz koszty i prowizję – 149,85 zł. W dniu 29 października 2001r. wierzyciel zainicjował postępowanie klauzulowe, które toczyło się przed Sądem Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w

Łodzi w sprawie sygn. akt II Co 1800/01. Postanowieniem z dnia 30 listopada 2001r. Sąd nadał bankowemu tytułowi egzekucyjnemu Nr (...), wystawionemu przez (...) S.A. Oddział w P., klauzulę wykonalności przeciwko T. G. i B. G. (1). Dłużnicy zostali ponadto obciążeni solidarnie kosztami postępowania klauzulowego w wysokości 2.433,30 zł.

W dniu 22 lipca 2002r. wierzyciel złożył u Komornika Sądowego I Rewiru, działającego przy Sądzie Rejonowym w Kluczborku wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego w stosunku do dłużników w osobach małżonków T. i B. G. (1), celem wyegzekwowania wymagalnej należności na rzecz Banku w kwocie 398.953,12 zł., wynikającej z bankowego tytułu egzekucyjnego Nr (...) z dnia 23 października 2001r., zaopatrzonego w sądową klauzulę wykonalności. We wniosku określony został także sposób egzekucji poprzez skierowanie egzekucji do nieruchomości dłużnika położonej w K. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Kluczborku prowadzi księgę wieczystą KW Nr (...). Komornik I Rewiru przy Sądzie Rejonowym w Kluczborku, zgodnie z wnioskiem wierzyciela, wszczął postępowanie egzekucyjne o sygn. I Km 883/02, kierując, pismem z dnia 2 września 2002r. do dłużników T. i B. G. (1), zawiadomienie o wszczęciu egzekucji z nieruchomości i jej zajęciu oraz wezwanie do zapłaty należności w terminie 14 dni pod rygorem przystąpienia do opisu i oszacowania nieruchomości. Wezwanie to zostało zaadresowane na oboje dłużników i doręczone w dniu 16 września 2002r. W toku egzekucji prowadzonej w sprawie I Km 883/02, przez Komornika przy Sądzie Rejonowym w Kluczborku, zostały przeprowadzone czynności egzekucyjne obejmujące opis i oszacowanie nieruchomości (marzec 2004r.) oraz przeprowadzeniu I i II licytacji, w dniach 27 kwietnia 2005r. i 23 listopada 2005r. Z uwagi na brak oferentów chętnych na zakup nieruchomości żadna z licytacji nie doszła do skutku. Oboje dłużnicy oraz wierzyciel dysponowali wiedzą na temat przebiegu postępowania egzekucyjnego, ponieważ komornik doręczał im stosowne dokumenty i zawiadomienia o czynnościach.

Postanowieniem z dnia 24 lutego 2006r. Komornik umorzył postępowanie egzekucyjne na podstawie art.985§1 k.p.c. W uzasadnieniu organ egzekucyjny podniósł, iż rzezone rozstrzygnięcie było podyktowane tym, że nikt nie przystąpił do II licytacji, a wierzyciel nie przejął nieruchomości na własność. Postanowienie w przedmiocie umorzenia egzekucji z dnia 24 lutego 2006r. zostało doręczone wierzycielowi w dniu 10 marca 2006r., a dłużnikom, przez pozostawienie w aktach ze skutkiem doręczenia, wobec wyprowadzenia się małżonków G. bez podania nowego adresu, z dniem 3 marca 2006r. Oprócz tego komornik wydał jeszcze jedno postanowienie, mocą którego ustalił koszty egzekucji na kwotę 4.137,23 zł.

Ponowne wszczęcie postępowania egzekucyjnego nastąpiło na podstawie wniosku pozwanego Banku z dnia 18 grudnia 2007r., w treści którego wierzyciel wnosił o wszczęcie egzekucji na podstawie bte Nr (...) z dnia 23 października 2001r., zaopatrzonego w klauzulę wykonalności na mocy postanowienia Sądu Rejonowego dla Łodzi Widzewa w Łodzi z dnia 30 listopada 2001r. w sprawie II Co 1800/01, przeciwko dłużnikom B. i T. G., w celu wyegzekwowania należności stwierdzonej rzezonym tytułem wykonawczym, opiewającej na łączna kwotę 680.430,45 zł. i skierowanie egzekucji do nieruchomości położonej w K. przy ul. (...), objętej księgą wieczystą KW nr (...). Egzekucja prowadzona była przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Kluczborku K. L. pod. sygn. akt KM 1299/07. Zawiadomieniem z dnia 23 stycznia 2008r. Komornik poinformował T. G. o wszczęciu egzekucji. Natomiast postanowieniem z dnia 11 lutego 2008r. organ egzekucyjny odmówił wszczęcia postępowania egzekucyjnego co do osoby B. G. (1) oraz postanowił prowadzić egzekucję w pozostałym zakresie. W uzasadnieniu Komornik wskazał, iż we wniosku z dnia 13 grudnia 2007r. wierzyciel wniósł o wszczęcie egzekucji z nieruchomości KW Nr (...), położonej w K. przeciwko dłużnikom T. G. i B. G. (1), podczas, gdy w Dziale II księgi wieczystej, jako właściciel, figuruje T. G.. Odpisy tego postanowienia doręczono obojgu dłużnikom. W dniu 11 lutego 2008r. Komornik sporządził zawiadomienie o wszczęciu egzekucji z nieruchomości, przy czym w jego treści podał, iż przymiot dłużników noszą T. G. i B. G. (1), przeciwko którym została wszczęta egzekucja. Zawiadomienie tej treści zostało doręczone T. G.. Z tej samej daty pochodzi wezwanie do zapłaty, adresowane do T. G., w którym, jako dłużników, przeciwko którym prowadzone jest egzekucja, wskazano T. G. i B. G. (1), które zostało doręczone obojgu dłużnikom. W urzędowej korespondencji Komornik każdorazowo podawał, iż sprawa KM 1299/07 toczy się z wniosku wierzyciela – Banku (...) S.A. przeciwko dłużnikom w osobach T. G. i B. G. (1). Czynności egzekucyjne obejmujące egzekucję z nieruchomości (opis i oszacowanie nieruchomości oraz I i II licytacja), wchodzącej w skład majątku osobistego T. G., były adresowane do T. G., aczkolwiek niektóre z zawiadomień były doręczane również powódce. Do B. G. (1) zostały skierowane następujące pisma: zawiadomienie dłużnika o terminie

opisu i oszacowania nieruchomości, doręczenie obwieszczenia o I licytacji nieruchomości, doręczenie obwieszczenia o II licytacji nieruchomości. W związku z nieskutecznym terminem I licytacji nieruchomości, mającym miejsce dnia 6 października 2010r., II licytacja odbyła się w dniu 12 kwietnia 2011r. Podobnie jak wcześniej nie doszło do sprzedaży nieruchomości, ponieważ nikt nie przystąpił do przetargu. Postępowanie egzekucyjne uległo zakończeniu na skutek umorzenia postanowieniem z dnia 7 listopada 2011r., w trybie art. 985 § 1 k.p.c. oraz ustaleniem kosztów egzekucji w wysokości 2.383,38 zł. Postanowienie o umorzeniu postępowania zostało doręczone obojgu małżonkom G. : B. G. (1) przez awizo z dniem 30 listopada 2011r., T. G. w dniu 23 listopada 2011r. i wierzycielowi w dniu 15 listopada 2011r.

Aktualnie toczące się postępowanie egzekucyjne zostało wszczęte na podstawie wniosku wierzyciela (...) S.A. Zamiejscowego Wydziału ds. Restrukturyzacji i Windykacji w R., wniesionego do Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Kluczborku K. L. w dniu 2 lipca 2013r., obejmującego wniosek o wyegzekwowanie od dłużników B. G. (1) i T. G. zadłużenia w kwotach : 285.857,56 zł. z tytułu należności głównej, 650.692,66 zł., tytułem odsetek, dalszych odsetek naliczanych od 24 czerwca 2013r. oraz 4.137,23 zł. i 2.383,38 zł. tytułem zwrotu kosztów związanych z poprzednimi egzekucjami. We wniosku wierzyciel określił dwa sposoby egzekucji, żądając wszczęcia egzekucji: z nieruchomości dłużnika T. G. położonej w K. na ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Kluczborku prowadzi księgę wieczystą Nr (...) i praw i wierzytelności przysługujących dłużnikom. Komornik K. L. wszczął postępowanie egzekucyjne w sprawie o sygn. I Km 659/13, kierując pismami z 3 lipca 2013r., do każdego z dłużników, zawiadomienia o wszczęciu egzekucji, Następnie dłużnicy otrzymali zawiadomienia o wszczęciu egzekucji z nieruchomości. Do dłużników zostało również wystosowane wezwanie do zapłaty należności. Dalsze czynności komornika polegały na zajmowaniu przysługujących dłużnikom praw majątkowych (wynagrodzenie za pracę, wierzytelności zasiłku chorobowego, rachunki bankowe). Dnia 29 sierpnia 2013 r. B. G. (1) wystąpiła do komornika z wnioskiem o umorzenie postępowania egzekucyjnego, z uwagi na przedawnienie roszczenia objętego tytułem egzekucyjnym. Natomiast w dniu 24 września 2013 r. dłużniczka, powołując się na postanowienie Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 4 września 2013 r., wniosła o zawieszenie postępowania egzekucyjnego do czasu prawomocnego zakończenia postępowania sądowego o sygn. II C 1153/13 w sprawie pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego.

Dokonując ustaleń faktycznych Sąd Okręgowy oparł się na zebranych w sprawie materiale dowodowym, w szczególności: dowodach z dokumentów – nie budzących wątpliwości co do ich zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy i przez żadną ze stron nie kwestionowanych.

W oparciu o tak poczynione ustalenia faktyczne Sąd Okręgowy uznał, że powództwo jest niezasadne.

Sąd wskazał, że dłużniczka B. G. (1) wytoczyła przeciwko (...) S.A. opozycyjne powództwo przeciwegzekucyjne, o którym mowa jest w art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. Powództwo takie stanowi środek obrony przyznany dłużnikowi, zmierzający do zwalczenia tytułu wykonawczego w całości, w części albo do jego ograniczenia Powództwo to jest powództwem o ukształtowanie prawa, ponieważ dłużnik, za jego pośrednictwem, zmierza do stworzenia lub zmiany już istniejącego stanu prawnego przez mający zapaść wyrok sądu. Powództwo jest kierowane wobec tytułu wykonawczego, zaś wykonalność jest cechą orzeczenia zasądzającego świadczenie. Jeżeli zatem powód twierdzi, że zdarzenie, które powołuje, spowodowało wygaśnięcie zobowiązania w całości, może żądać pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w całości. W przypadku powództwa z art. 840 k.p.c. istnieją przesłanki formalne, w postaci określonych ram czasowych, kiedy może być ono wytoczone, tak aby było prawnie dopuszczalne i skuteczne. Po pierwsze musi być ono wytoczone po powstaniu tytułu wykonawczego, w przeciwnym razie będzie ono przedwczesne. Pamiętać tu jednak należy o tym, że tytuł egzekucyjny nie konieczne musi być prawomocny. Zasadą jest co prawda to, że chodzi tutaj o tytuł wykonawczy (tytuł egzekucyjny z klauzulą wykonalności), ale na równi z nim są traktowane tytuły egzekucyjne zaopatrzone tylko w rygor natychmiastowej wykonalności, jak również tytuły egzekucyjne nie korzystające z powagi rzeczy osądzonej (np. akt notarialny). Po drugie z powództwem tym nie można wystąpić po ukończeniu postępowania egzekucyjnego, gdy świadczenie objęte tytułem zostało całkowicie zaspokojone, ponieważ z tą chwilą wierzyciel traci możliwość i prawo dysponowania tytułem wykonawczym.

W niniejszej sprawie dłużnik wystąpił z powództwem po powstaniu tytułu wykonawczego i w toku prowadzenia przeciwko niemu postępowania egzekucyjnego, co oznacza, że opisane wyżej przesłanki zostały spełnione.

Przesłanką merytoryczną, skutkującą uwzględnieniem powództwa, jest zaistnienie zdarzenia powodującego wygaśnięcie zobowiązania lub niemożność jego egzekwowania. Zdarzenia te muszą istnieć przed wydaniem wyroku pozbawiającego tytuł wykonawczy wykonalności oraz przed wytoczeniem powództwa. Stwierdzenie takiego zdarzenia ma charakter deklaracyjny ustalania faktu, powodującego wygaśnięcie egzekwowanego zobowiązania albo niemożność jego egzekwowania (tak SN w orzec. z 20 października 1966r., III CR 224/66, opubl. OSNC 7 – 8/67 poz. 130).

Do zdarzeń skutkujących niemożnością egzekwowania zobowiązania zalicza się, w szczególności, przedawnienie roszczenia, na które powołuje się strona powodowa, wywodząc, iż nastąpiło przedawnienie roszczenia wynikającego z bankowego tytułu egzekucyjnego, wobec upływu 10 terminu przedawnienia, a więc zaistniała okoliczność uniemożliwiająca egzekwowanie stwierdzonego w nim zobowiązania.

Instytucja przedawnienia wiąże z upływem czasu, ściśle określone skutki.

Roszczeniu wierzyciela, po stronie dłużnika, odpowiada jego zobowiązanie, składające się z dwóch elementów: długu (powinność spełnienia świadczenia) oraz odpowiedzialności (gotowość majątku dłużnika do spełnienia świadczenia). Podstawowym skutkiem przedawnienia jest to, że po stronie dłużnika odpada element odpowiedzialności, co powoduje, że dotychczasowe zobowiązanie cywilne przekształca się w zobowiązanie naturalne. Samo roszczenie jako takie nie wygasa, gdyż nadal istnieje dług, ale nie ma możliwości jego przymusowego wyegzekwowania. Wprawdzie wierzyciel może dochodzić swojego roszczenia na drodze przymusowej, ale będzie to skuteczne tylko wtedy, gdy pozwany dłużnik nie uchyli się od zaspokojenia i nie podniesie zarzutu przedawnienia. W przypadku przedawnienia decydujące znaczenie ma więc zachowanie dłużnika. Sam dłużnik może się przy tym uaktywnić dopiero na etapie postępowania egzekucyjnego wskutek czego następuje odwrócenie ról, wyrażające się tym, że dłużnik występuje w charakterze powoda i pozywa wierzyciela, zwalczając tytuł wykonawczy uprawniający wierzyciela do prowadzenia egzekucji.

W myśl przepisu art. 118 k.c., jeżeli przepis szczególny nie stanowi, termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej – trzy lata.

Z kolei art. 125 § 1 k.c., stanowi, że roszczenie stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu lub innego organu powołanego do rozpoznawania spraw danego rodzaju albo orzeczeniem sądu polubownego, jak również roszczenie stwierdzone ugodą zawartą przed sądem albo przed sądem polubownym albo ugodą zawartą przed mediatorem i zatwierdzoną przez sąd, przedawnia się z upływem lat dziesięciu, chociażby termin przedawnienia roszczeń tego rodzaju był krótszy. Powołany przepis wprowadza mianowicie wydłużenie terminu przedawnienia, co jest podyktowane powagą przywiązywaną przez porządek prawny do prawomocnych orzeczeń wydawanych przez powołane do tego organy. Podane tu wyliczenie ma charakter enumeratywny i nie podlega wykładni rozszerzającej, z związku z czym wydłużenia terminu przedawnienia nie można rozciągać na inne tytuły egzekucyjne, wobec czego przepis ten nie ma zastosowania do roszczeń objętych bankowymi tytułami egzekucyjnymi albo aktami notarialnymi, stanowiącymi tytuły egzekucyjne. Potwierdził to Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 31 lipca 2003 r. (sygn. akt II CKN 363/01), w którym uznał, iż bankowy tytuł egzekucyjny nawet po nadaniu mu klauzuli wykonalności przez sąd nie wywołuje skutków prawnych przewidzianych w art. 125 § 1 k.c., dotyczących biegu terminu przedawnienia wierzytelności objętej tym tytułem, wobec tego obowiązuje termin przedawnienia wierzytelności określony w art. 118 k.c. Podobnie SN wypowiedział się w uzasadnieniu uchwały z dnia 7 stycznia 2004 r. (sygn. akt III CZP 98/03), w którym stwierdził, że „przepisy Prawa bankowego o bankowym tytule egzekucyjnym mają charakter wyjątkowy, gdyż wprowadzają istotne odstępstwa od ogólnych zasad dochodzenia roszczeń cywilnych określonych w kodeksie postępowania cywilnego. Tytuł ten pozwala ominąć drogę sądowego postępowania rozpoznawczego. Bankowy tytuł egzekucyjny nie korzysta z atrybutów właściwych dla tytułów egzekucyjnych w postaci prawomocnych orzeczeń sądowych. Dotyczy to mocy wiążącej, powagi rzeczy osądzonej oraz dziesięcioletniego terminu przedawnienia roszczeń przewidzianych w art. 125 k.c. Egzekwowane roszczenie na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego klauzulą wykonalności dotyczy roszczeń jeszcze nie osądzonych. Roszczenie objęte tym tytułem podlega osądzeniu w wypadku, gdy dłużnik wystąpi o ustalenie, że nie istnieje zobowiązanie, z którego bank wywodzi

roszczenia, albo z powództwem przeciwegzekucyjnym lub też z żądaniem zwrotu świadczenia wyegzekwowanego na podstawie tytułu wystawianego przez bank”.

Jednocześnie, odnośnie bankowych tytułów egzekucyjnych, nie ma żadnych odrębnych przepisów regulujących kwestie przedawnienia roszczeń nimi stwierdzonych, dlatego też zastosowanie znajdują przepisy ogólne, w szczególności powołany na wstępie niniejszych rozważań, art. 118 k.c.

Zgodnie z treścią art. 120 par.1 k.c. bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. Wymagalność jest to stan, w którym wierzyciel ma prawną możliwość żądania zaspokojenia przysługującej mu wierzytelności. Roszczenia mogą uzyskać przymiot wymagalności w dniu oznaczonym przez ustawę lub przez czynność prawną, albo wynikającym z właściwości zobowiązania.

Natomiast bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju, albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia roszczenia lub zabezpieczenia. (art.123 par.1 k.c.).

Przerwanie biegu terminu przedawnienia ma skutek niweczący w stosunku do biegu tego terminu; oznacza to, że czas terminu przedawnienia, który upłynął do czasu zaistnienia przerwy, uważa się za niebyły (inaczej niż przy zawieszeniu biegu terminu przedawnienia, w przypadku którego po ustaniu przyczyny zawieszenia, termin przedawnienia biegnie w dalszym ciągu, jako dalsza część czasu, który upłynął do momentu zawieszenia). Dłużnik, po przerwaniu biegu terminu przedawnienia, znajduje się w takim położeniu prawnym, jaki istniał, gdy jego roszczenie stało się wymagalne; bieg terminu przedawnienia rozpoczyna się bowiem od początku, od następnego dnia po zakończeniu przerwy (art. 124 k.c.). Przerwanie biegu terminu przedawnienia wyłącznie może wynikać z zachowania wierzyciela lub dłużnika. Przyczynami przerwania biegu terminu przedawnienia mogą być zarówno zdarzenia (czynności) w znaczeniu materialnoprawnym (uznanie roszczenia), jak i o charakterze procesowym (wniesienie powództwa w celu dochodzenia roszczenia).

Organami, o jakich mowa w art. 123 § 1 pkt 1) k.c., są bez wątpienia sądy powszechne, sądy polubowne oraz komornicy sądowi.

Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (tekst jednolity Dz. U. Nr 231 z 2011 r. poz. 1376 z późn. zm.) stanowi, w art. 1, że komornik sądowy jest funkcjonariuszem publicznym działającym przy sądzie rejonowym. W art. 2 ust.1 ustawy wymieniono kompetencje komornika stwierdzając, że komornik wykonuje czynności egzekucyjne w sprawach cywilnych oraz inne czynności przekazane na podstawie odrębnych przepisów. Komornikom powierza się w szczególności następujące zadania (ust. 3):

- wykonywanie orzeczeń sądowych w sprawach o roszczenia pieniężne i niepieniężne oraz o zabezpieczenie roszczeń,
- wykonywanie innych tytułów wykonawczych wydanych na podstawie odrębnych przepisów,

Odnośnie funkcjonalnego powiązania pomiędzy czynnością a jej celem, jak wskazał SN w wyroku z dnia 4 października 2006 r. (II CSK 202/06, opubl. Mon. Praw. 2006, nr 21, s. (...)): "Czynność procesowa wtedy przerywa bieg przedawnienia, gdy można ją uznać za "przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia". W szczególności nie wymaga się, by czynność ta miała charakter czynności procesowej ofensywnej, a nie obronnej, albo żeby wiązała się z większym czy mniejszym ryzykiem procesowym lub trudnościami w realizacji roszczenia. Dochodzenie roszczenia, czy też przerwanie biegu terminu przedawnienia nie musi też być jej jedynym celem. Wymóg bezpośredniości jest zachowany wtedy gdy w odniesieniu do określonej czynności po pierwsze można stwierdzić, że jej ominięcie w procesie dochodzenia i egzekwowania należności jest niemożliwe lub po drugie po jej podjęciu, do czasu ustosunkowania się przez właściwy organ, wierzyciel nie ma możliwości kontynuowania postępowania.

Najbardziej charakterystyczną czynnością wierzyciela zmierzającą do zaspokojenia roszczenia jest wniosek o wszczęcie egzekucji, który składa się organowi egzekucyjnemu – komornikowi lub sądowi rejonowemu (art. 796 k.p.c.). Taka czynność jest niewątpliwie czynnością podjętą przed organem powołanym do egzekwowania roszczeń oraz bezpośrednio w celu zaspokojenia roszczenia wierzyciela. Ta konkluzja w całej rozciągłości odnosi się też do szczególnych podmiotów, jakimi są banki. Mianowicie złożenie przez bank wniosku o wszczęcie egzekucji przerywa bieg przedawnienia (tak SN w wyroku z 30 lipca 2003 r., II CKN 363/01, opubl. baza prawna LEX Nr 82280 oraz w wyroku z dnia 10 listopada 2003 r., II CK 113/02, opubl. OSP Nr 11/2004 poz. 141, z glosą aprobowaną M. Mulińskiego).

W świetle powyższych rozważań należało uznać, iż w niniejszej sprawie bieg 10 – letniego terminu przedawnienia roszczenia (na który powołuje się strona powodowa) został każdorazowo przerwany na skutek wystąpienia przez wierzyciela z wnioskiem o wszczęcie egzekucji.

Wniosek taki, po raz pierwszy, został skierowany do Komornika przy Sądzie Rejonowym w Kluczborku w dniu 22 lipca 2002r., w którym pozwany wierzyciel wnioskował o wszczęcie postępowania egzekucyjnego w stosunku do dłużników w osobach małżonków T. i B. G. (1), celem wyegzekwowania wymagalnej należności na rzecz Banku w kwocie 398.953,12 zł., wynikającej z bankowego tytułu egzekucyjnego Nr (...) z dnia 23 października 2001r., zaopatrzonego w sądową klauzulę wykonalności. We wniosku określony został także sposób egzekucji poprzez skierowanie egzekucji do nieruchomości dłużnika położonej w K. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Kluczborku prowadzi księgę wieczystą KW Nr (...). Na skutek przedmiotowego wniosku Komornik I Rewiru przy Sądzie Rejonowym w Kluczborku, wszczął postępowanie egzekucyjne o sygn. I Km 883/02, kierując, pismem z dnia 2 września 2002r. do dłużników T. i B. G. (1), zawiadomienie o wszczęciu egzekucji z nieruchomości i jej zajęciu oraz wezwanie do zapłaty należności w terminie 14 dni pod rygorem przystąpienia do opisu i oszacowania nieruchomości. Wezwanie to zostało zaadresowane na oboje dłużników i doręczone w dniu 16 września 2012r.

Zgodnie z dyspozycją art. 124 par.1 i 2 k.c. po każdym przerwaniu biegu przedawnienia biegnie ono na nowo, z tym, że w razie przerwania przedawnienia przez czynność w postępowaniu przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju (...), przedawnienie nie biegnie na nowo, dopóki postępowania nie zostanie zakończone.

W świetle powołanego przepisu, bieg terminu przedawnienia roszczenia Banku wobec powódki został przerwany przez wszczęcie powołanego postępowania egzekucyjnego przez Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Kluczborku w sprawie I Km 883/02 i rozpoczął się na nowo dopiero z chwilą prawomocnego zakończenia egzekucji, czyli od dnia 18 marca 2006r., bowiem postanowienie w przedmiocie umorzenia egzekucji z dnia 24 lutego 2006r. zostało doręczone wierzycielowi w dniu 10 marca 2006r., a dłużnikom, przez pozostawienie w aktach ze skutkiem doręczenia wobec wyprowadzenia się małżonków G. bez podania nowego adresu, z dniem 3 marca 2006r. i nie zostało przez nie zaskarżone.

Następnie, w dniu 18 grudnia 2007r., pozwany wierzyciel wystąpił z kolejnym wnioskiem o wszczęcie przeciwko powódce i T. G. egzekucji, do Komornika przy Sądzie Rejonowym w Kluczborku, które toczyło się do jego prawomocnego umorzenia, z dniem 23 listopada 2011r., postanowieniem z dnia 7 listopada 2011r., doręczonym B. G. (1) przez awizo z dniem 30 listopada 2011r., T. G. w dniu 23 listopada 2011r. i wierzycielowi w dniu 15 listopada 2011r.

Podkreślenia w tym miejscu wymaga, iż, wbrew twierdzeniom strony powodowej, zgłoszonym na uzasadnienie zarzutu przedawnienia roszczenia, skierowanie przez wierzyciela w dniu 18 grudnia 2007r., do komornika sądowego, wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego, w treści którego wierzyciel wnosił o wszczęcie egzekucji na podstawie bte Nr (...) z dnia 23 października 2001r., zaopatrzonego w klauzulę wykonalności na mocy postanowienia Sądu Rejonowego dla Łodzi Widzewa w Łodzi z dnia 30 listopada 2001r. w sprawie II Co 1800/01, przeciwko dłużnikom B. i T. G., w celu wyegzekwowania należności stwierdzonej rzeczonym tytułem wykonawczym, opiewającej na łączną kwotę 680.430,45 zł. i skierowanie egzekucji do nieruchomości położonej w K. przy ul. (...), objętej księgą wieczystą KW nr (...), stanowiło czynność przedsięwziętą przed organem powołanym do egzekwowania roszczeń danego rodzaju, bezpośrednio w celu

zaspokojenia roszczenia, o której mowa w art. 123 par.1 pkt 1) k.p.c., skutkującą przerwaniem biegu przedawnienia w stosunku do obojga dłużników objętych spornym tytułem wykonawczym i wnioskiem o wszczęcie egzekucji.

W myśl przepisu art. 796 par.1 k.p.c., wniosek o wszczęcie egzekucji składa się stosownie do właściwości sądowi lub komornikowi. We wniosku (...) należy wskazać świadczenie, które ma być spełnione, oraz sposób egzekucji. Do wniosku lub żądania należy dołączyć tytuł wykonawczy (art. 797 par.1 k.p.c.) Ponadto wierzyciel może w jednym wniosku wskazać kilka sposobów egzekucji przeciwko temu samemu dłużnikowi. Spośród kilku sposobów egzekucji wierzyciel powinien zastosować najmniej uciążliwy dla dłużnika; jeżeli egzekucja z jednej części majątku dłużnika oczywiście wystarcza na zaspokojenie wierzyciela, dłużnik może żądać zawieszenia egzekucji z pozostałej części majątku (art. 799 k.p.c.)

Precyzyjne sformułowanie egzekwowanego świadczenia pozwala na określenie granic egzekucji. Organ egzekucyjny jest związany treścią wniosku, co oznacza, że nie może egzekwować świadczenia w zakresie szerszym niż wskazany we wniosku. Również określenie sposobu egzekucji jest w zasadzie dla organu egzekucyjnego wiążące (nie jest dopuszczalne prowadzenie egzekucji ze składników majątku dłużnika niewskazanych we wniosku). Określając sposób egzekucji świadczeń pieniężnych, wierzyciel wskazuje bowiem z jakich składników majątku dłużnika ma być prowadzona egzekucja.

Wszczęcie tzw. właściwego postępowania egzekucyjnego należy zatem odróżnić od wszczęcia egzekucji. Do wszczęcia właściwego postępowania egzekucyjnego dochodzi z chwilą złożenia wniosku o wszczęcie egzekucji. Wszczęcie egzekucji zaś, co do zasady, następuje w momencie dokonania pierwszej czynności egzekucyjnej (art. 805 k.p.c.). W egzekucji świadczeń pieniężnych pierwszą czynnością egzekucyjną jest zajęcie określonego składnika majątku dłużnika.

Zgłoszenie wniosku o wszczęcie egzekucji powoduje, że w dalszym toku postępowania organ egzekucyjny dokonuje czynności egzekucyjnych z urzędu, jednak przy niektórych sposobach egzekucji (np. z nieruchomości) wszczęcie jej poszczególnych stadiów zależy od dalszych wniosków wierzyciela.

Reasumując, bezpośrednią czynnością, która zmierza do wyegzekwowania (zaspokojenia) roszczenia, jest złożenie wniosku o wszczęcie egzekucji wraz z tytułem wykonawczym, stosownie do właściwości, sądowi lub komornikowi (por. wyrok SN z dnia 24 września 1971 r., II CR 358/71, LEX nr 6990; wyrok SN z dnia 4 sierpnia 1977 r., IV PR 160/77, LEX nr 7975; wyrok SN z dnia 22 lutego 1973 r., III PRN 111/72, OSNC 1974, nr 1, poz. 12; zob. też przegląd orzecznictwa: A. S., W. W., NP 1975, nr 2 poz. 264; E. W., NP 1975, nr 6, poz. 866; W. S., PiP 1975, z. 4, poz. 105).

Złożenie zatem wniosku o wszczęcie egzekucji przeciwko dwóm lub więcej dłużnikom solidarnym skutkuje wszczęciem przeciwko wszystkim dłużnikom, objętym wnioskiem, właściwego postępowania egzekucyjnego. Natomiast czym innym jest ograniczenie, na etapie złożenia wniosku o wszczęcie egzekucji, do wskazania jednego tylko sposobu egzekucji, obejmującego egzekucję z nieruchomości stanowiącej własność jednego z dłużników solidarnych, objętych wnioskiem o wszczęcie egzekucji. Wybór sposobu egzekucji należy bowiem do wierzyciela, który nie ma obowiązku wskazywać wszystkich potencjalnie możliwych sposobów egzekucji już na etapie wszczęcia postępowania egzekucyjnego i ponosić związanych z tym kosztów, w sytuacji, gdy zachodzą podstawy do uznania, że uzyska on zaspokojenie przez skierowanie egzekucji tylko do jednego ze składników majątku dłużnika lub z majątku jednego z dłużników solidarnych.

Powyższe rozważania należy odnieść zarówno do oceny skutków złożenia wniosku egzekucyjnego z dnia 22 lipca 2002r. w sprawie I Km 883/02 jak również wniosku z dnia 18 grudnia 2007r. w sprawie Km 1299/07, na przerwanie biegu przedawnienia roszczeń stwierdzonych spornym tytułem wykonawczym.

Przerwanie biegu przedawnienia następuje w podmiotowych i przedmiotowych granicach czynności podjętej przez wierzyciela, czyli dotyczy ono egzekwowanego roszczenia i jest skuteczne przeciwko osobie, wobec której kieruje się czynność. Pozwany Bank formułując wnioski o wszczęcie egzekucji dochował warunków formalnych z art. 797 k.p.c. wskazując świadczenie podlegające spełnieniu oraz sposób egzekucji. Poza zakresem przedmiotowym zostały

też wyraźnie wytyczone ramy podmiotowe, gdyż Bank zawsze podawał, iż należność ma być egzekwowana od obojga dłużników. Czym innym jest natomiast wskazanie sposobów egzekucji. Egzekucja świadczenia pieniężnego jest kierowana do znanych składników majątku dłużników, a przy ich wielości wybór należy do wierzyciela, który z reguły wskazuje na taki składnik, który daje największe szanse na uzyskanie zaspokojenia. W tych też granicach były prowadzone postępowania egzekucyjne przeciwko powódce i T. G..

Z kolei, wbrew zapatrywaniom strony powodowej, przerwania biegu przedawnienia na skutek złożenia wniosku z dnia 18 grudnia 2007r., nie niweczy postanowienie Komornika przy Sądzie Rejonowym w Kluczborku z dnia 11 lutego 2008 r., mocą którego organ egzekucyjny odmówił wszczęcia postępowania egzekucyjnego co do osoby B. G. (1) oraz postanowił prowadzić egzekucję w pozostałym zakresie, bowiem, jak wynika z uzasadnienia tegoż postanowienia, w istocie odnosiło się ono do sposobu egzekucji wskazanego we wniosku wierzyciela, tj. wszczęcia egzekucji z nieruchomości („we wniosku z dnia 13 grudnia 2007r. wierzyciel wniósł o wszczęcie egzekucji z nieruchomości KW Nr (...), położonej w K. przeciwko dłużnikom T. G. i B. G. (1), podczas, gdy w Dziale II księgi wieczystej, jako właściciel, figuruje T. G.”), nie zaś do wszczęcia postępowania egzekucyjnego jako takiego (właściwego), przeciwko dłużniczce B. G. (1), objętej wnioskiem egzekucyjnym i złączonym doń tytułem wykonawczym. Za takim rozumieniem powołanego postanowienia Komornika przemawia również analiza podejmowanych przez organ egzekucyjny, czynności egzekucyjnych i ich treści, bowiem w toku egzekucji prowadzonej w sprawie Km 1299/07, w treści zawiadomień związanych z prowadzeniem egzekucji z nieruchomości stanowiącej własność T. G., Komornik podawał, iż przymiot dłużników noszą T. G. i B. G. (1), przeciwko którym została wszczęta egzekucja. Wprawdzie większość zawiadomień związanych ze skierowaniem egzekucji do nieruchomości, doręczanych było wyłącznie T. G. (aczkolwiek nie zawsze, gdyż do B. G. (1) zostały skierowane: zawiadomienie dłużnika o terminie opisu i oszacowania nieruchomości, obwieszczenie o I licytacji nieruchomości i obwieszczenie o II licytacji nieruchomości), to już wezwanie do zapłaty egzekwowanej należności, adresowane do T. G., w którym, jako dłużników, przeciwko którym prowadzone jest egzekucja, wskazano T. G. i B. G. (1), które zostało doręczone obojgu dłużnikom. Również postanowienie o umorzeniu postępowania zostało doręczone obojgu małżonkom G. : B. G. (1) przez awizo z dniem 30 listopada 2011r., T. G. w dniu 23 listopada 2011r.

Kolejną czynnością przedsięwziętą przed organem egzekucyjnym bezpośrednio w celu zaspokojenia roszczenia było skierowanie przez wierzyciela do Komornika przy Sądzie Rejonowym w Kluczborku, w dniu 2 lipca 2013r., wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego przeciwko dłużnikom B. G. (1) i T. G. na podstawie przedmiotowego tytułu wykonawczego.

Do chwili wystąpienia przez wierzyciela ze stosownym wnioskiem nie upłynął zatem 10 letni okres przedawnienia roszczenia z tytułu należności głównej, liczony od dnia zakończenia każdego z inicjowanych postępowań egzekucyjnych ani termin przedawnienia roszczeń okresowych, który to zarzut nie był jednak przedmiotem roszczenia pozwu.

Na zakończenie niniejszych rozważań wskazać również należy, iż jak, już było to podkreślane, bieg przedawnienia przerwany na skutek wszczęcia egzekucji biegnie na nowo od daty prawomocnego umorzenia egzekucji. Wyjątek od tej zasady dotyczy jednak sytuacji, jeżeli przesłanką umorzenia egzekucji była bezczynność wierzyciela, który w ciągu roku nie dokonał czynności potrzebnej do dalszego prowadzenia postępowania lub nie zażądał podjęcia zawieszono postępowania, wskutek czego nastąpiło jego umorzenie z mocy prawa (art. 823 k.p.c.). Należy bowiem wziąć pod uwagę co następuje. Art. 826 k.p.c. stanowi, iż umorzenie postępowania egzekucyjnego powoduje uchylenie dokonanych czynności egzekucyjnych, lecz nie pozbawia wierzyciela możliwości wszczęcia ponownej egzekucji, chyba że z innych przyczyn egzekucja jest niedopuszczalna (z zastrzeżeniem, że umorzenie nie może naruszać praw osób trzecich). Brak aktywności wierzyciela o której mowa w art. 823 k.p.c. rodzi dla niego doniosłe konsekwencje, czego wyrazem jest to, że umorzenie zawieszono postępowania nie wywołuje skutków w zakresie przerwy biegu przedawnienia. Przepis art. 182 § 2 k.p.c. stanowi wprost, iż umorzenie postępowania zawieszono w I instancji nie pozbawia wprawdzie powoda prawa ponownego wytoczenia powództwa, jednak poprzedni pozew nie wywołuje żadnych skutków, jakie ustawa wiąże z wytoczeniem powództwa. Jednocześnie SN w powoływanym już wyroku z 10 października 2003 r. (sygn. akt II CK 113/02, opubl. OSP Nr 11/2004 poz. 141) wskazał, że do oceny skutków

prawnych wniosku o wszczęcie egzekucji w razie jej umorzenia na podstawie art. 823 k.p.c. stosuje się odpowiednio art. 182 § 2 k.p.c. W konsekwencji – jeżeli wierzyciel wszczął egzekucję na podstawie tytułu wykonawczego, a następnie egzekucja ta została umorzona z powołaniem się na art. 823 k.p.c., to stosując w oparciu o art. 13 § 2 k.p.c. przepis art. 182 § 2 k.p.c. należy uznać, iż wszczęcie postępowania egzekucyjnego nie może być traktowane jako przerwa biegu przedawnienia. W takim przypadku przedawnienie roszczeń należy więc liczyć tak, jakby nie nastąpiła przerwa w biegu okresu przedawnienia.

W przedmiotowej sprawie taka sytuacja nie miała jednak miejsca, gdyż postępowania egzekucyjne, zainicjowane wnioskami z 2002r. i z 2007r., zostały umorzone w trybie art. 985 § 1 k.p.c.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. Powódka przegrała sprawę w całości, dlatego, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sporu, winna zwrócić stronie pozwanej wszelkie koszty poniesione celem obrony swoich racji, na które złożyły się koszty zastępstwa procesowego, gdyż w toku procesu pozwany był on reprezentowany przez fachowego pełnomocnika w osobie adwokata. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika została ustalona w oparciu o § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. Nr 163 z 2002 r. poz. 1348 z późn. zm.).